RENAIXEMENT

REVISTA DE LA JOVENTUT NACIONALISTA DE CATALUNYA

Any VI BARCELONA 1 d'agost de 1915 N.º 243

El govern i les Escoles que subvenciona la Diputació de Barcelona

LES conclusions i acords respecte a les Escoles tècniques que manté la Diputació, que foren presentats en la sessió del 13 d'aquest mes, revesteixen massa pregona greugetat perquè deixem de parlar-ne en aquesta Revista. Al voltant de dits acords s'ha fet una atmòsfera més aviat contraria que no pas favorable. Es aquesta una qüestió que, per ésser considerada per uns com a maniobra política, i per altra part el jugar-hi un sens fí d'interessos creats al sopluig de l'actual estat de coses, farà que porti un nombre gran de discussions i que les baixes passions i els egoismes humans hi suraràn talment com sura el llot en una bassa quan en ella hi cau una pedra.

Nosaltres, mantenint el criteri sà i equànim que ve informant aquestes pàgines, i no deixant mai el punt d'obir nacionalista, volem afirmar ben alt que si quelcom de defectuós podem trobar en els acords presos és el de guardar un massa gran miramentvers un Estat que en lloc de gastar-se els diners per a donar la cultura tècnica que cal a un poble essencialment industrial com és el de Catalunya, en lloc d'això, el que fa és treure profit dels cabals gastats per la Diputació, profit que li serveix per a anar a nodrir Institucions i Centres d'altres llocs de l'Estat, l'existencia dels quals no té altre raó d'ésser que la de donar a cobrar unes nòmines a gent més o menys capaç, però que, per damunt de la seva capacitat, hi posa l'influencia del cacic del districte.

Nosaltres volem dir ben alt que si bé no responen del tot els acords presos a la ideología que tenim de Catalunya, la qual considerem deuría ésser completament mestressa dels seus afers, no obstant la Diputació de Barcelona ens trobarà sempre al seu costat per a defensar aquesta mínima part d'autonomía que ara exigeix de l'Estat, si autonomía es pot dir l'intervenció directa en una fundació que ella i només que ella paga amb escreix, intervenció que no la demana encara completa, segons els mateixos acords, sino que la demana compartida amb l'Estat.

No altre calificatiu que el de vergonyosa mereix la campanya en contra que estàn realitzant aquestes entitats, algunes de les quals se diuen culturals com per ironía, i és d'un efecte del tot depriment aquest sovint anar a trucar a les portes de Madrid per a l'arranjament de nostres coses, d'aquelles coses que solament entre nosaltres deurien arreglar-se, posant com a suprem àrbitre el poble de Catalunya. Aquestes protestes i telegrames que aquets díes han corregut per la premsa són d'un valor altament desnacionalitzant i són confessió d'impotencia que ha de guardar-se ben arxivada el Govern per a tirar-la per la cara de les mateixes entitats, quan si-

guin elles les que demanin—com han fet altres vegades—un poc de descentralització.

Es molt cert que hi ha una munió d'interessos creats alentorn de l'actual llegislació, interessos que es redreçaràn també i que segurament faràn sentir la seva veu també de cara al Centre; interessos que no dubtem que la Diputació respectaría, interessos que en conciencia creiem que deuen respectar-se, encara que fins a cert punt, fins aquell que no puguin servir mai d'entorpiment per a ésser el frè que deturi la marxa ascendent d'un poble que va a conquerir la seva sobiranía integral.

Mentre durant tant de temps un chor de lloances s'ha aixecat de per tot arreu glosant l'obra cultural de la Diputació, únicament la nostra veu s'ha deixat oir discordant i rebel; únicament nosaltres hem criticat mètodes i procediments, sense que al costat nostre s'hagin arracerat cap d'aqueixos que ara per mòbils purament egoïstes han aixecat bandera contra els acords.

Aquests elements són els que han ajudat a aixecar els prestigis falsos, ídols de fanc, que ensuperbits de la posició llur s'han cregut ésser el *Deus ex machina*, i els únics capaços per a la direcció pedagògica de nostres ensenyances.

I solament nosaltres tenim el dret de crítica sobre d'ells, perquè sabem qui són, el que valen i els mòbils que'ls guíen. Sabem que el prestigi dels uns, els ve de portar, mal traduïts, aquí a nostra terra, mètodes que donen bons resultats a l'estranger, però dels quals aquí no'n copsarem els mateixos resultats. Sabem d'altres que han procurat per tots els mitjans, incloent els més baixos, l'entrada en l'ensenyança oficial, i que no havent-ho lograt, avui malparlen de la mateixa, la consideren del tot prostituïda, sense tenir en compte que en ella hi han florit i hi floreixen encar, venerables savis, veritables pedagogs i excel·lents mestres. Altres n'hi ha que ni condicions legals tenen per a poder influir, i malgrat tot són considerats com a super-homes, amb els que no s'hi pot parlar si no és mitjançant instancia.

Tots aquests, chorejats pels protestants actuals que'ls varen ajudar a crèixer, són els que han trobat ésser una mida molt sanejanta els discursos de l'Unamuno a l'Ateneu de Madrid, descubrint miserietes com a conseqüencia de la seva destitució, i els d'En Bergamín en que hi destilà el verí contra una digna classe.

Aquests són els que han informat fins avui l'obra cultural de la Diputació, obra moltes vegades de baixes rancunies partidistes, i han fet que no donés el resultat que hi havía dret a esperar.

Tal vegada s'hagin avançat al temps amb l'aprovació dels acords. Tal vegada aquells esperits influents de que parlàvem han adelerat l'acció, no en vistes al nacionalisme, sino a la seva vanitat retuda per haver sigut poc menys que llançats com a intrusos de les Escoles que avui pretenen acaparar. Tal vegada, i aquest és el nostre criteri, hauría sigut millor plantejar el problema de les Escoles tècniques com a delegacions a càrrec de la Mancomunitat, i fer mentrestant atmòsfera per a això. Probablement llavors s'hauría conseguit sense protestes i hauría sigut el tot orgànic català que tindría intervenció en unes escoles que a tot Catalunya interessen. Però tantseval. Davant de l'acte de justicia i de nacionalisme que suposa la demanda per part de la Diputació, de poder intervenir en els Centres que ella i només que ella paga, nosaltres ens posem amb tot el nostre ésser al costat seu.

No renunciem al dret de crítica i de senyalar les orientacions que més pertanyents ens semblin; voldríem que la intervenció en les mateixes fos més que monopoli d'un partit, irradiació del tot Catalunya, però això no'ns ha pas d'entelar els ulls i no ens ha pas de privar que posem al servei de la Diputació tot el nostre valer i saber en prò de la justicia de la causa que defensa.

Esguards

LA UNITAT ORTOGRÁFICA AL ROSSELLÓ

LA «Société d'Études Catalanes» de Perpinyà ha acordat adaptar la ortografía de totes les seves publicacions a les Normes dictades per l'Institut d'Estudis Catalans. I la primera publicació on ha implantada aquesta reforma, ha sigut en el seu portaveu, la notable i prestigiosa «Revue Catalane».

La nova ens arriba aquests dies, mentre la «Joventut Nacionalista de Catalunya» acaba d'afirmar, en serioses i documentades conferencies, la catalanitat de Valencia i la catalanitat de les Mallorques.

La unitat de Catalunya va consolidant-se en els esperits. Pels aires de la nostra patria comença a surar-hi una vaga voluntat nacional d'existir, acoblant-se en un tot orgànic, amb dret d'intervenció al món, les valors i els elements fins ara dispersos en seguiment d'incaracteritzades fal·leres. Això que abans era un diletantisme és ja una voluntat; i una voluntat ferma, segura, tranquil·la i generosa i ben capacitada del seu objectiu.

Mirant ara al Roselló, la tasca de fixació i depuració de la nostra llengua, presenta un aspecte ben visible de la seva patriòtica importancia. Fins fa pocs anys, la renaixença de Catalunya, a les terres catalanes de França, no havía conseguit despertar-hi altre que una devoció purament localista, purament casolana. Eren catalanistes els historiaires, els arqueòlegs i els rectors de les viles aixecades sots la visió protectora de les muntanyes del Canigó. Però — no és que volguem ara menysprear la legítima valúa de aquests elements, sino únicament constatar la seva valor parcial dins la vida catalana—els qui además o fòra d'aquestes professions espirituals es sentíen devots de la modernitat i de la civilització de la França per les seves virtuts universals, aquests gairebé en la seva totalitat es desentenían del moviment catalanista que no tenía a la seva terra altra manifestació que la de exhumació de materies arcaiques i la d'elevació a la categoría de característiques nacionals dignes d'ésser servades com afirmació de catalanitat, a certes ordinaries i disgracioses costums, que, si foren característica de la vida catalana quan aquesta vida, com tota la del món, era plagada d'una serie d'imperfeccions i de rudeses normals en aquells temps però que'l progrés social ha curat d'anar eliminant, la proclamació que la renaixença catalana les incorporaría a la vida d'avui, no tenía pas el do de conquerir la voluntat dels rossellonesos que forçosament havíen de veure en la llur adaptació a l'esperit francés, la possessió d'una més alta jerarquía.

Per això té un gran contingut de catalanitat i són altament patriòtiques les energíes esmerçades al Rosselló per a l'afinament de les característiques catalanes i per a l'elevació de tresors regionals i localistes a valors universals.

Aquesta és la missió que s'han imposada alguns esperits rossellonesos que han endevinat en el catalanisme més que un culte a tradicions glorioses, una fermança de justes i humaníssimes esplendors futures. I aquests bons catalans de les terres de França, avui, en decidir-se per a coadjuvar activament a que la unitat ortogràfica de la nostra llengua sigui un fet que la posi al nivell de les llengües que son veïcols de la civilització, demostren haver ben entesos els designis de la Patria Catalana.

MAIG.

La descentralització per serveis

I

UNA revista municipal de l'Havana que dirigeix el conegut professor Carrera Zustiz, dedica preferent atenció a l'anomenat «govern municipal per comissió» que s'ha implantat en moltes municipalitats nord-americanes. La dita revista ens porta noticies concises del funcionament d'aquell modern sistema que probablement cada dia arrelarà i s'estendrà més; darrerament es fa ressò d'uns treballs d'alta crítica que un municipalista famós, el professor Munro, ha fet del govern per comissió, que, a l'Estat espanyol, també tractà d'implantar En Maura; aquests articles volen resoldre l'eficacia en la governació municipal i tenen la valor de constituir un veritable *substractum* realista. El professor Munro considera que és poca cosa la concentració del govern del municipi en quatre o cinc persones totalment responsables; fa falta per arrodonir tota l'estructura del sistema i per a revestir-lo de formidable eficacia, l'element tècnic, la possessió científica, la capacitat dels governants municipals. És això una conseqüencia indefectible de tal règim; des del moment que considera al municipi com una empresa mercantil, el seu govern perd tota la faç política i es converteix en una administració que's valora per l'eficacia, per la mutació del polític en tècnic. Els governants així requereixen condicions de capacitat, difícils d'obtenir en la pràctica per la dificultat que encara presenta la conciliació, del polític, de la democracia amb l'eficacia.

Però aquesta agudització de l'element tècnic que és fruit del realisme modern, que inaugura una època de tebior política en contraposició als corrents de la centuria passada, fa pensar una volta més en aquella mena de descentralització que suposa la mateixa base, el mateix element, la mateixa visió. Ens referim a la descentralització per serveis que un tractadista moderníssim, Dugnit, ha esplicat atrevidament planejant tota una nova orientació que té per síntesi aquesta definició que ell dóna: «Dret públic és el dret objectiu dels serveis públics».

El «govern per comissió» i la descentralització per serveis són dugues formes que tenen idèntic fonament, i totes dugues són conseqüencia directa de les necessitats de l'actual societat, o, més ben dit, naixen de la visió actual que serà ampliament desenrotllada pel mateix dinamisme social actual.

Les necessitats humanes imposen una cooperació internacional que si bé estatueixen l'afirmació de les nacions, estableixen una coordinació d'esforços que l'Estat doctrinari i fals no pot impedir; és crear serveis internacionals de sanitat i de correus, que són un límit a les ansies centralitzadores; dintre el mateix Estat aquest es desatén d'acaparar, entregant a un organisme una més amplia direcció de tal o qual servei; a França la funció científica universitaria, s'ha deixat a les Universitats fa alguns anys; s'entrega a la organització més capaç tal funció perquè la realitzi amb independencia. Però encara la organització és producte del mateix Estat polític que la forma i entrega amb certa racança al servei. És una forma especial de desconcentració que no té estructura característica, ni indica cap plantejament innovador en la força estatal sumament política.

La descentralització funcionarista o per serveis «suposa una direcció donada als funcionaris tècnics del servei», diu Dugnit, i aquesta concepció deixa comple-

tament a segón terme i potser anul·la el valor polític que actualment té l'Estat, transformant el seu fonament metafísic i abstracte per a acabar donant-li una funció del tot conforme amb el viure social. Certs conceptes tinguts com dogmes, certes ficcions de paternitat individualista, desapareixen com per encant, i en el seu lloc altres valors s'hi endevinen; altres valors que són fruit directe de les necessitats actuals, les quals resulten insolubles dintre la concepció política que erigeix a l'Estat en poder, en facultat que a res l'obliga, a l'Estat que és un artifici complet i que no viu ni pot viure amb la societat amb aquella íntima unió que fan una sola cosa, una sola existencia, una sola finalitat. Estat i societat, Estat i Nació, seràn un mateix valor quan imperi la humana normalitat.

Hi ha activitats, hi ha funcions que no poden romandre desateses i que solament amb greu dany es poden interrompre. Aquestes activitats, aquests serveis, que són en gran nombre, adquireixen per això una determinació pública, i, observa Dugnit, «com conciliar l'augment constant i necessari dels serveis públics amb la protecció de l'individu contra la omnipotencia dels governants i amb el lliure desplegament de les energíes industrials? Però si els governants explotessin directament o per agents que depenguessin d'ells d'un mode absolut tots aquests serveis, el seu poder sería formidable». Dintre aquest Estat que ni pot concebir l'extensió grossa dels serveis públics, posar al seu arbitre la organització i funcionament del servei, sería la més estupenda de les disorts, sería negar aquell funcionament normal, constant i ben dirigit. S'ha d'anar un pas més endavant i proclamar la descentralització dels serveis, posant-los en mans dels aptes, dels tècnics, dels sindicats, que lliurement i ubèrrimament fa nàixer la vida moderna. A l'Estat sempre li quedaría la vigilancia suprema; però mai sería el director l'Estat que és incapaç, que és sumament polític i té un poder executiu format deliberadament, constitucionalment pels més polítics, pels que en definitiva representen l'essencia només de la Nació, la substancia ètica, es diu.

F. CULÍ I VERDAGUER.

La Diputació de Barcelona i l'Ensenyança tècnica

Aspecte lamentable

HI ha un fet lamentable i tristíssim que s'ha produit amb motiu d'haver demanat la Diputació de Barcelona una amplia i merescuda intervenció en l'ensenyança tècnica. Consisteix l'aspecte veritablement lamentable de la qüestió, consisteix el fet, en que gent catalana, gent que's diu catalanista, s'hagi dirigit a Madrid reclamant la no otorgació d'aquell acte justicier i ho hagi fet no pas moguda per un criteri centralista, sinó perquè un partit, un nucli, un home si es vol, dirigeix tot el malament que també es vulgui — pel cas és igual — les funcions de cultura estatals de Catalunya. Si la protesta, si el clam endreçat a Madrid l'originés una visió de neòfit centralista, d'ignorant centralista, de català inconcient, o, en fi, fos moguda en virtut d'un criteri fonamentat antiautonomista, aleshores discutiríem.

Ara no, ara no es pot discutir, només es pot censurar i condemnar tan agrement com es pugui.

Aquella actitut que reclama davant l'Estat espanyol, per despit o per creure fonamentadament que una majoría actual condueix malament la direcció cultural oficial de Catalunya, aquella actitut, diem, representa un menyspreu absolut, un menyspreu formidable, pel poble català. Això és lo greu i obertament antinacionalista.

Es pot arribar a concebir un criteri centralista, però no és possible concebir ni tolerar, que qui es digui catalanista o nacionalista, acudeixi a Madrid en comptes d'anar al poble de Catalunya que és el suprem llegislador. Els reclamants — que deuen ésser pocs — el que fan és donar una palesa mostra de desconfiança en Catalunya i en ells mateixos. Mitjans hi han per a orientar bé la política pedagògica i per canviar inclòs els homes que la dirigeixen. Es preté que Madrid ens salvi, quan la salvació i l'avenir depén exclusivament de nosaltres. Es descalifica el qui pretengui aquella grossa aberració.

Lamentable és aquest aspecte que'ns porta davant la nostra arrelada i indestructible convicció nacionalista, tot un procés morbós, tot un estat latent d'inconciencia. No hi ha res tan formós com la lluita quan dessota d'ella, inspirant-la sempre, orientant-la en definitiva, hi ha un ideal, una convicció, una esperança que infón energía i noblesa; quan marxa l'ideal, quan la passió domina, quan l'inconciencia plana damunt l'esperit, la lluita és avorrible i perniciosa. La oposició, les divergencies de criteri, fins les antipatíes — que són cosa humana i passatgera — deuen resoldre's de cara el poble i dèu jutjar-les aquest poble.

Confiança en Catalunya, diem nosaltres: per principis, per la convicció, per l'obra que veiem realitzada som contraris a la política i als ideals dels regionalistes; nosaltres combaterem; nosaltres que tenim una ideología i una orientació política ens organitzem i ens nodrim i ens proveïm de mitjans per a fer-la triomfar, usant de la propaganda, de l'actuació i del combat contra les altres manifestacions siguin o no catalanes, i sabem que triomfarem, en tenim la seguretat absoluta que s'imporà la nostra ideología. Però sempre de cara a Catalunya, de la nostra Catalunya, que és plena de justicia, que és el recurs, que és el tribunal que possessionarà en la direcció cultural als més aptes i als més concients. Nosaltres amb nosaltres, catalans amb catalans, ja ens farem qui té de tenir el govern, ja ens arreglarem; a ningú necessitem i menys a la gent de Madrid, que és inferior i cap bé ens desitja. Contra la política regionalista, aquí estem mostrant el nostre pensament i la nostra actuació. Contra una reivindicació justa perquè perteneix avui el govern de Catalunya als regionalistes, això mai, absolutament mai. En aquest sentit ni ens interessen els mòbils dels regionalistes.

Els qui maldiuen d'una direcció cultural, els qui censuren procediments posats en pràctica per a obtenir aquella direcció, que entaulin noble polèmica, que al seu costat ens hi trobarem molts, i no és impossible, ni molt menys, encaminar rectament l'obra de la nostra ensenyança. Si un nucli, si un home s'imposa, culpa és de tots nosaltres; a la nostra mà està el rellevar-lo rectificant la seva obra equivocada. Però mai es dèu acudir allà on no hi ha ni potestat, ni valor, ni autoritat per dominar les nostres coses. Allà solament s'hi té d'acudir perquè ens deixin fer. I els qui fan altra cosa inconcientment es comporten com a desarrelats, o com a vulgars i impotents *provincians*.

C.

Glossa matinal

LES portes del jardí de bat a bat obertes, entra en ma cambra d'estudi la puresa de l'aire matinal. A les sanes olors que de muntanya porta, suaus perfums hi acaba d'ajuntar.

Damunt la punta esquerra de la badía blanca, vermell el sol, s'enlaira omnipotent; i els teulats il lumina, i els arbres alts devenen meravelles.

Saltant i revolant d'una brancada a l'altra, xerrotegen alegres els aucells, fent tota harmoniosa la visió d'aquella hora de silenci.

El cel té una blavor immaculada.

En un plà de la costa llevantina ma ciutat laboriosa dorm encara. Tot és pau, dolcesa i serenor.

Mon esperit frueix d'aquest instant bellíssim. Descansat ja mon cos de les jornades d'intens treball que per a mi han passat, sento avui, com jamai, satisfactoria, l'honrosa tasca del deure ben complert. I una nova fortitut reneix en el meu cor de jove.

I el goig del ben obrar i l'encís del jorn qui arriba, inspiren a mon seny una major bondat.

Coratjós pel treball i humil envers els homes, intentaràn vanament desviar mon camí les ànimes perverses que per llur desventura, encara al món hi porten malvestats.

Per la força del temps són ara en ma conciencia els nobles sentiments que mon cor abrandaren, als anys d'adolescent.

En aquesta hora tranquil·la del nou jorn, embadalint-me amb la verdor frondosa del jardí, endintre meu, conservo amb la meva ànima i per tota la vida li demano puresa i rectitut i amor als homes.

I pensant en els homes, obiro esperançat aquesta creuada magna, que nostra Joventut ara inicía. Ha sentit ver amor per tots els homes, pels germans seus d'aquesta terra esclava, i per ells ofereix al sacrifici la seva intel·ligencia, la seva voluntat, i el seu cor generós plé de boneses.

Ara tot just s'ha presentat al poble, pronunciant la màgica paraula:—Escolta. I el poble la oirà; com no ha d'oir-la si és una joventut qui vol parlarl-li?

Cada un d'aquests joves coratjosos prestarà la seva art, la seva ciencia, el dó de la paraula educadora, que en ells serà tota sincera.

—I tú hi diràs una paraula dolça, — m'han demanat els companys de la creuada. Quin bell encàrrec!

Jo no sabré jamai si podré dir-la, jo no sabré jamai quan l'hauré dita....

Només ara voldría, copsés el llegidor en aquestes ratlles una espurna tan sols de la bellesa d'aquest matí serè com la meva ànima.

Al campanar gegant toquen cinc hores, i ben aviat retorna el moviment. Xiulen sirenes i la ciutat industriosa altra volta s'omplena de remors.

Es tot un poble que reprèn el treball, que viu, que lluita, que obira un més enllà....

I vetllaràn per ell, tots aquests homes joves que ja han llançat la paraula més ardida.

Jo hi tinc una gran fé....

PERE DE TERA.

Cróniques pedagógiques

Ruta de perfeccionament professional

AQUESTS díes que comença el segón any de l'*Escola d'Istiu*, per a la que esperem el mateix èxit conseguit l'any passat, sembla oportú recordar, encara que breument, els repetits esforços del Magisteri primari oficial de Catalunya per a suplir les deficiencies de la preparació obtinguda en les Escoles Normals. El ressò d'aquests esforços no surtí de la premsa professional o dels follets que sols llegíren els propis Mestres, i a fè que tots els veritables patriotes deuen gaudir-se'n de saber que l'humil Professorat de primeres lletres no cessa de mostrar-se afanyós d'augmentar sa cultura.

Aquestes ratlles les escrivim sens altra font d'informació que la nostra memoria, allunyats com estem, en els díes d'ara, de les col·leccions de periòdics i de varis fascicles aparescuts, fins d'aquell lluminós document que va escriure el qui avui té al seu càrrec la direcció de l'Escola Normal de Lleida. Ens referim a don Felip Solé i Olivé i al seu treball *Historia de las Conversas y Cursillos del Magisterio Catalán*, memoria premiada en concurs per la Societat Barcelonina d'Amics de l'Instrucció. També fóra bo consultar la memoria que en dit concurs guanyà un accèsit, escrita per don Joan Bosch Cusí, actual mestre de Berga i president de la Federació de Mestres públics catalans.

Però n'hi ha prou amb nostres records personals per a evocar molts dels actes que són testimoni irrefusable de l'orientació progressiva dels Mestres; per a remembrar les converses, els cursets de perfeccionament i les missions pedagógiques que el nostre Magisteri ha realitzat, quasi sempre per propi impuls, moltíssimes vegades sense intervenir-hi ni les autoritats de l'ensenyança. Sobre tot d'una dotzena d'anys ençà, no queda en terres de Catalunya ni una comarca on el Magisteri, entusiasta, amb sacrificis pecuniaris, amb la sola recompensa del deure satisfet, deixés de congregar-s'hi per a fins culturals. Podríem citar Figueres, Girona, Empuries, Olot, Cassà de la Selva, Barcelona, Berga, Vich, Sabadell, Mataró, Capellades, Manresa, Guisona, Cervera, Tàrrega, Sant Ramón de Portell, Lleida, Valls, Vendrell, Tarragona, Reus, Tortosa, Gandesa...

Cada una d'aquestes poblacions i moltes més que sería just esmentar, recorden aplecs de la familia magisterial. A voltes sigué una conversa, una discusió senzilla i amigable sobre qualsevol tema pedagògic o administratiu. Altres vegades eren reunions presidides pels Inspectors, qui donaven conferencies al personal docent o promovíen animades discussions. Hi hagueren cursets de perfeccionament, de més o menys díes de llargada, aprenent-s'hi treball manual, dibuix, art, o alguna de les demés materies que's deuen ensenyar en les Escoles. Tampoc mancaren moments en que'ls Mestres, missioners de la pedagogía, es presentaven al poble i li predicaven sobre bastiments escolars, sobre assistencia a classe, sobre mutualitat.

Qui dels Mestres ne tingui el corrent concepte que sols pensen en la nòmina, desconeix les palpitacions enlairades i ennoblidores que descubrirà tot aquell qui d'aprop prengui el pols a la classe del Magisteri. Naturalíssim que's pensi en el guany i es lluiti per la millora material, puix ningú dèu creure excés de positivisme baix, aquest fet de que demanin ascendir els trenta mil obrers, uns pocs dels quals tenen el màxim sòu de 4.000 pessetes, mentre que són a milers els qui percibeixen

625 pessetes anyals. Però paralel·lament a les campanyes econòmiques, ço de visitar ministres i dirigirse als parlamentaris, ço de queixar-se de la miseria de la professió, hi ha un munt d'energíes desplegades amb fins enlairats.

I això, que és tot certesa, dèu dir-se no precisament per a consol dels Mestres, ben sabedors de com ha d'ésser de modest i d'abnegat el treball llur, sinó per a que els catalans se'n sentin joiosos i esperançats, puix és hora ja que ens fem justicia a nosaltres mateixos i, si bé defugint vanaglories, reconeguem els valors que hi hagi entre nosaltres.

LLORENÇ JOU I OLIÓ.

De la nostra vida econòmica

I

JA fa temps que damunt la nostra taula d'estudi hi tenim un gros llibre, curosament presentat, i que la Cambra de Comerç de la nostra ciutat tingué l'amabilitat d'enviar-nos. No es tracta d'altre que la Memoria comercial, corresponent al 1913, que l'esmentada Cambra ha llançat a la llum pública. I sigui'ns perdonat el retard en ocupar-nos'en, ja que precisava temps per a poder estudiar amb tota atenció tant copiosa literatura i més que això la riquesa d'estadístiques que l'acompanya que no és cosa que puga ésser estudiada ni menys tractada pressurosament.

Una memoria comercial de la faiçó de la publicada per la Cambra de Comerç de la nostra ciutat, és complexíssima; no és una passatgera exposició de la nostra vida econòmica al 1913, sinó que es tracta d'un pacient estudi analític capaç de satisfer l'anhel d'investigació del més acurat estadista. Perquè si l'exposició teòrica hi és abastament extensa, l'estadística, aqueixa manifestació científica tant important com oblidada, hi és tractada molt ampliament, el que fa que l'estudi sía més planer a l'ensems que més complexe.

D'una faisó clara anirem tractant poc a poc els diversos extrems de que la Memoria consta, i des del punt de vista de la nostra ideología seràn comentats amb tota llealtat. La vida econòmica nostra no'n té res de nostra, se l'ha afirmada sempre en un sentit negatiu considerada com a cosa *nacional*, i nosaltres no podem acceptar-la aquesta afirmació, així com tampoc podem regonéixer la grandiositat de l'economía dels nostres temps perquè està basada en l'injusticia social. No neguem la bondat de la riquesa dels pobles, ja que és la base essencial de la llur existencia, però volem també que es reconegui que la riquesa en les mans d'uns pocs homes és un privilegi nefast. No és just que de la riquesa econòmica dels pobles n'usdefruitin sols uns pocs homes mentre l'immensa majoría, cooperadors, o productors llurs, passen les grosses tribulacions en el llur trànsit per la vida.

No'ns entusiasma el veure que fabuloses empreses mercantils que exploten els serveis públics, amunteguen anyalment mil·lionades que deurían engroixir les arques de l'Estat explotant aquest aquells serveis. Els serveis públics són una modalitat del funcionalisme de l'Estat, són l'acció normalitzadora de la vida del poble en ses manifestacions variadíssimes i essent, per tant, una activitat social pertanyent a l'Estat, ha d'ésser aquest i no una empresa particular qui n'usdefruiti els benifets de la seva explotació. S'han de socialitzar les funcions públiques i no es dèu per-

metre que l'explotació dels ferrocarrils, de la llum, de les aigües, dels telèfons, etc., estigui a mercè de l'acció privada.

Analitzant aquests estudis que són les memories comercials, estudiant fins i tot l'immensa majoría dels tractats d'Economía política, apar talment que l'Economía social no tinga cap valúa, ja que tot se mesura pel benefici global que s'obté sens que ningú ens parli de mermes presents o futures en les utilitats per a millorar la situació desastrosa de l'Economía social. Per això molt sovint es repeteix el cas que malgrat de l'esperit eminentment conservador de les classes adinerades, quan no els és possible l'obtenció de mitjans benefactors per a llur estat econòmic, apel·len al bé comú, a la col·lectivitat i cerquen llavors auxili en la tendencia revolucionaria dels desheretats invocant la comunitat d'interessos que diuen que hi ha, que hi hauría d'haver-hi, però que no se la veu enlloc.

Certament que aquesta anormalitat amb el temps, seguint l'evolució biològica, anirà desapareixent i la vida econòmica dels pobles no estarà a mercè d'uns pocs homes; però mentre a això s'arriba anant seguint el procés esmentat, hem d'esforçar-nos en anar retraient a cada moment que cal afirmar per a la col·lectivitat, que l'egoisme és una desviació moral i que a mesura que la civilització avença, que l'home es perfecciona, que s'aristocratitza, les necessitats són majors i per tant seguint aquesta tragectoria irrecusable, l'economía ha de socialitzar-se, ha de anar al poble per a que sía possible la marxa contínua de la civilització. Ignorant el qui la negui l'evolució; és inútil que s'esforcin en afermar-se en la seva torre d'ivori, que a la fí també s'ensorrarà. Als segles XVIII i XIX, els homes tenían necessitat de la violencia per a trasbalçar la col·lectivitat, avui n'hi ha prou amb la revolució intel·lectiva per a exercir una trasformació. Ahir els homes s'esforçaven en precipitar les accions i per això els era precisa tot seguit la violencia; avui seguint la vía natural biològica, anem avançant a despit de tota oposició per forta que sigui.

Serveixin aquestes nostres paraules d'introducció a l'anàlisi que anem a realitzar. En l'edició propera el començarem parlant de Barcelona marítima.

F. ROSELL.

Preliminars a l'estudi determinatiu de la Nacionalitat

I

TENIM aplegats els elements indispensables per a poguer-nos donar compte exacte de l'existencia d'una nacionalitat. Per un cantó els positius aventatges del sistema particularista confirmats en tots els ordres de l'humà saber, sistema que, com s'ha demostrat, favoreix el desenrotllo de tot el que amb caràcter propi es manifesta, i per altre, l'estudi i coneixement de les forces creadores i modificadores dels individus que són les que donen en últim terme caràcter a les collectivitats. Anem, doncs, a analitzar la manera com procedeix el nacionalista per a determinar una entitat natural.

Tothom que tingui un xic d'interès per aquesta idea política s'haurà trobat amb un seguit de confusions i fins de judicis contradictoris al llegir les diferentes obres

que de nacionalisme tracten. Mentre uns donen gran importancia a certes característiques nacionals, altres n'hi han que'ls concedeixen un valor reduit exalçant en canvi la valúa de ço que pels primers tenía poca estima. Cada ú vol que la Nacionalitat tingui per sobre de tot una tonalitat predominant i fins hi ha qui la limitaría a un sol caràcter: La raça, l'historia, els límits naturals, la llengua, la llegislació, els costums, el caràcter, l'art... tots o cada un per ells han sigut donats com a factors constitutius de la nació, i, per si l'un té més valor que l'altre s'han suscitat llargues polèmiques que moltes vegades no logren demostrar altra cosa que l'erudició dels que les sustenten, erudició que va generalment acompanyada d'una manca absoluta del coneixement de les lleis naturals.

I és que, al meu entendre, es parteix d'un concepte equivocat tota vegada que no's tracta aquí de valorar la riquesa orgànica de una nació, sinó de determinar sa existencia. Tots els factors anteriorment anomenats tenen sens dubte escepcional importancia quan es tracta d'apreciar el grau de perfecció de un Poble, però careixen d'ella quan sols se busca el gèrmen de la Nacionalitat. Vui dir amb això que pot haver-hi entitats ètniques que sense posseir totes aquelles qualitats estiguin no obstant en condicions de crear-les. La Nacionalitat feta i desenrotllada podrà posseir-los, però ningú negarà que, com tot lo creat, ha passat per un període de gestació que poc a poc, gradualment els ha anat adquirint. No és doncs, indispensable posseir-los, lo indispensable són les condicions per a guanyar-los. En bona lògica hem d'admetre que no hi ha cap ser que neixi completament desenrotllat, sino que tots en el transcurs de la vida complementen i adquireixen paulatinament llur esplendor orgànic. La funció fa l'orguen, déiem parlant dels individus; doncs el mateix podem dir de les col·lectivitats; moltes n'hi han que si no tenen aquests òrguens és perquè no han tingut l'ocasió de crear-los. Un hom pot tenir condicions i coneixements per a fer una cosa determinada sense haver-la fet mai: és la diferencia que và del títol a l'exercici, de la teoría a la pràctica o, si es vol de la llavor a l'arbre. Per lo tant repeteixo que no és precís per a la existencia de la Nacionalitat cap d'aquells atributs; l'essencial, l'indispensable és l'aptitut de fer-se'ls.

Això deixant apart, que moltes vegades aquests factors de riquesa nacional existeixen en estat latent sense donar lloc a grans manifestacions, i, per lo tant passen per alt als ulls dels qui no els vulguin veure i no obstant hi són. Per exemple: l'Historia, que no hi ha dubte, és un factor que quan existeix té una importancia molt grandiosa, moltes vegades manca sols aparentment. Actualment Catalunya no té Historia escrita en llibre apart; no obstant, qui vulgui, sabrà trobar-la l'Historia actual de Catalunya. I no és que pretengui que pel sol fet d'ésser la nostra Patria se l'hi escrigui, sinó perquè la té i la labora a cada moment; perquè té un pensar, un sentir i un actuar ben diferents dels altres pobles que formen l'Estat. A cada moment l'ha fet patent aquest pensar, sentir i obrar; el demostrà en les guerres amb Cuba, Filipinas i els Estats Units; l'ha demostrat en tots els conflictes amb el Marroc, en les qüestions polítiques, econòmiques i socials, en el jurídic, en l'artístic i en tot el que sían problemes vitals. Qui no li convingui és clar que no la veurà, però un bon particularista no confondrà mai l'historia constant d'enèrgica protesta catalana amb la de sotsmissió dels altres components de l'Estat. Aquí no hi ha historia escrita però hi ha historia feta. Són capítols redactats per tot un poble i marcats per ses contraccions musculars i nervioses.

La llengua, element valiosíssim, que per ell sol pot determinar l'existencia de una col·lectivitat no és tampoc indispensable perquè moltes vegades es parla igual

però es pensa diferent. Les paraules no són solament sòns emesos per la larinx i la boca, sinó que, abans que tot, són idees nascudes al cervell. Hi ha, doncs, més que la fonètica en els llenguatges, hi ha el mode de pensar-lo, que és base de noves variants; i, moltes vegades, aquesta diversitat en la concepció de les idees pot arribar a crear una nova llengua. Que ho diguin sinó els americans que alguns d'ells parlen una cosa que té del castellà moltes paraules però pocs pensaments i amb el temps encara en tindrà menys de pensaments i de paraules. Els catalans, encara que algún dia arribéssim a parlar-lo el castellà que se'ns imposa, no hi pensaríem mai amb aquella llengua sinó que pensaríem amb la nostra. Se'ns pot notar amb l'accent però més se'ns nota per la construcció i per les idees. Els escriptors catalans, quan escriuen en castellà se'ls coneix que no'n són, i allà ningú podrà dir que siga per la fonètica. Es que hi ha alguna cosa a més del *ceceo* que se'ns entrevessa. És el que diu Chavée: «Tanqueu en llocs distints nois semites i nois indoeuropeus dirigits per sordo-muts, i els uns parlaràn indispensablement un idioma semita i els altes forçosament una llengua aria».

Altre tant podríem dir del sentiment jurídic. Encara que aquest no constés en cap còdic, encara que no s'hagués escrit cap llei, hi ha el testimoni viu del poble; hi ha els costums, els usos, la conciencia col·lectiva que estàn per sobre dels còdics i les lleis; hi ha la psicología dels pobles que a tothora es manifesta. Es el sentiment del poble qui crea els còdics i no els còdics qui crea els sentiments. La qüestió és que l'organisme social dongui fè de vida, que còdics i lleis no faràn falta.

L'element raça és un altre factor gairebé sempre mal interpretat pels escriptors polítics que de nacionalisme tracten. La paraula raça, o no vol dir res o s'ha de pendre en el seu sentit científic; i fins prenent-la en aquest sentit ens trobaríem amb un seguit de confusions, perquè cada naturalista fa de l'home la seva classificació. Des dels que com Cuvier sols n'admeten tres fins a trentasís que en classifica Hæckel, cada ú segons el seu criteri de divisió, ens dóna un nombre diferent. Els uns ne diuen races, els altres especies, altres varietats, i fins al definir-la la paraula raça són pocs els qui coincideixen. Per a classificar-les s'han utilitzat diferents caràcters: antropològics, històrics, lingüístics... ço que vol dir que fins anant-la a cercar en el camp científic ens trobaríem en un mar de dubtes. Aquesta manca de precisió ha donat lloc a falses interpretacions, tota vegada que sense un concepte clar d'aquest factor se l'ha volgut fer servir de base nacional. Ja he dit en altre lloc que el mot raça, pel nacionalista, no vol dir altra cosa que varietat d'herencia, No hi ha cap necessitat que'ls pobladors d'una nacionalitat se'ns presentin amb la pell d'un color especial, ni amb els cabells diferents, ni amb una determinada forma del cap; n'hi ha prou i de sobres amb que'l conjunt ens dongui algunes notes de propia manifestació i que aquestes siguin trasmeses de pares a fills. El sol fet d'existir aquesta divergencia, ens dóna dret a pensar que, accentuant-se cada dia més, arribarà amb el temps a produir una varietat hereditaria, que donarà al conjunt una característica. Aquest és el concepte que hem de tenir de la paraula raça: un o varis atributs collectius fixats i manifestats per l'herencia.

Partint, doncs, d'aquest principi anirem exposant les fonts d'on provenen les principals diferencies col·lectives. Encara que sía aquest un estudi de caràcter general aplicable tots els Pobles, no obstant procuraré referir-me tot el que pugui a Catalunya, a fí i efecte de començar a fixar detalls que molt ens serviràn al fer l'anàlisi definitiu de la Nacionalitat Catalana.

JOSEP MALLOFRÉ.

Les conferencies de la Joventut Nacionalista de Catalunya

L'ENSENYANÇA OBLIGATORIA I A CÀRREC DE LA NACIÓ,

PER EN LLUIS G. CASTELLÁ

HEU'S-AQUÍ un breu extracte d'aquesta conferencia que's celebrà la nit del prop-passat dissabte al «Casal Nacionalista Sagrerenc».

La reintegració de nostra Patria als moviments socials del món, no s'ha manifestat fins a la proclamació dels principis continguts en el «Missatge» de la «Unió Catalanista». Catalunya, com nacionalitat opresa, no ha pogut complir la seva evolució política i social, i com una planta damunt la qual hi ha caigut una llosa s'ha vist privada de seguir el seu desplegament natural, i ha creat una falsa tradició catalana que no és pas la que tindría si, lliure, hagués pogut evolucionar.

I així com en la planta colgada li van neixent plansons que cada vegada se van apartant més de l'orientació que damunt seu pesa, així també a Catalunya la renaixença primera seguía encara l'antinatural orientació que portava durant quatre centuries i servava pòsits de la seva tradició catalana, que es manifesta sota un caire pintoresc i de dilettantisme primer, després sota el caire regionalista i avui fa eclosió manifestant se com a nacionalista, i volguent recuperar el temps perdut va fent vía cap a les orientacions que regeixen els pobles més avançats de la terra proclamant uns principis que ja haurien sigut portats a l'efectivitat per nostre poble si no hagués estat junyit a un altre que sempre s'ha oposat a la civilització mundial.

Al proclamar la «Unió» el principi nacionalista, ho fa amb la veritable conciencia que la lliberació d'un poble no serà mai acomplerta si no són del tot lliberats els components que l'integren. Les idees de la lliberació humana van passant per etapes que marquen diferents períodes en l'ascensional puja a la perfecció de l'humanitat. I després d'haver passat aquesta per la proclamació dels drets de l'home, ço que la portà a un individualisme egoïsta que transformà l'idea d'igualtat entre ells en la més irritant de les desigualtats, avui ja es rebutja el principi individualista, i es parla dels molts deures que té l'home vers la societat i l'Estat com a representatiu de la mateixa, i es comença a dibuixar per tot arreu la tendencia a les teoríes socialitzadores. Per damunt de cada individu hi ha l'acció de l'Estat que regula les accions individuals fent-les convergir no en el bé d'uns quants, sino en el bé de la societat tota. Tothom dèu cooperar a l'acció de l'Estat a mida de les seves forces. Aquestes teoríes socialistes es començen anar portant a la pràctica en moltes nacions. Ressó d'elles són els projectes de Lloyd George a l'Anglaterra, amb els que anava a la socialització de la terra, i els de l'Asquith que minvaven els privilegis dels Lords. I encara en aquesta guerra, vergonya dels temps moderns, és quan s'ha arribat a portar a la pràctica aquesta teoría amb les requises de tota mena d'objectes que ha imposat l'Estat als individus, i en una munió de detalls que no poden escapar a les penses més simplistes. Doncs si la societat tendeix a la socialització de tota mena de funcions, quina raó hi ha de negar la socialització de la funció ensenyança?

Volem ensenyança elemental obligatoria, i tant aquesta com les demés funcions d'instrucció a càrrec de la Nació, així diu el Missatge, i jo en nom de la «Joventut Nacionalista de Catalunya» vinc a desgranar aquest tema. Analitzem la funció ense-

nyança. L'home, al venir al món, hi vé desprevingut de tota mena d'instruments per a la lluita que se li prepara. Deixat sol mai podrà realitzar grans coses i serà vençut indefectiblement. Es un ser perfectament sociable, neix per a la societat, car necessita d'aquesta, de mode que no podem admetre el principi de Rousseau de que l'home neix perfecte i la societat el malmena. Tot dependrà de l'educació i instrucció que rebi. Si cal, doncs, que se l'instrueixi i se'l prepari per a la vida, aquesta preparació l'ha de rebre directament dels pares que són els que li han donat l'ésser, però com que aquests no estàn en condicions per a donar-li, la societat ha d'ésser la que dèu encarregar-se d'aquesta funció, car, després de tot, a la societat se dèu l'individu, i aquella ha de procurar que dongui el màxim rendiment de que és capaç. L'Azcàrate en un discurs ja digué parlant d'això: «No és el fí essencial de l'Estat l'ensenyança. Si una nació tingués la fortuna de que l'iniciativa individual i social donés la necessaria educació, per a res tindría l'Estat d'ocupar-se'n.» Però avui ni la iniciativa individual ni la social estàn capacitades per a exercir la funció ensenyança, que ha d'anar, doncs, a càrrec de la Nació.

Enfondint més aquesta qüestió tinguda com a deure, observarem que no és considerada per la majoría de la gent com a deure moral, no brolla espontaniament de la conciencia. El saber no sembla obligatori sino a qui ja sab. Tot lo més apareix com un prestigi, per a assolir millor posició social. Quan es parla als ignorants per a que s'instrueixin es fa manifestant hi la conveniencia, no com a deure moral. Desoint l'admonestació es diu que fan una tontería, no una immoralitat. El saber es pren avui encara per molts com a càlcul, no com a deure. L'ignorant sols té en compte l'idea del treball que costa adquirir coneixements i viu en l'ignorancia que ni aborreix ni tem. De manera que en aquest estat de coses, la Nació representada per l'Estat és la que ha de dirigir al poble posant com a deure legal i obligatori ço que encar no està en la conciencia com a deure moral. I si pot semblar això com un atentat a la llibertat individual, no ho és si es té en compte el que l'individu es pertany a la societat i que no dèu viure isolat dels demés homes, i que la societat té el dret sobre d'ell de fer-li donar el màxim de producció, i amb l'educació i instrucció es prepara a l'home—com molt bé digué Spencer—per a la vida completa.

Fins a començaments del segle passat, l'ensenyança no s'havía considerat pas com a funció social. Estava deixada a la iniciativa particular i a les associacions, i tot el poble no podía pas gaudir-ne dels seus benifets. Era com un luxe espiritual que només usdefruituaven els escollits. Però des de 1763 amb Frederic II de Prussia manant que la primera ensenyança fos obligatoria, comença a dibuixar-se la tendencia intervencionista de l'Estat. Però el veritable creador de ço que ara diem ensenyança oficial, fou En Napoleón I a l'instituir la seva Universitat. El decret de creació d'aquesta «és—diu Ortí i Lara—tot un sistema, tot un món nou que sorgeix en el camp de l'ensenyança. Des de llavors els Estats més civilitzats han escrit els principis de l'ensenyança obligatoria en els seus Còdics.

Però a l'establir l'Estat l'ensenyança obligatoria ha de tenir en compte una munió de circumstancies. En primer lloc té d'ésser gratuïta i completament gratuïta perquè d'ella puguin gaudir-ne tots els estaments. També ha d'ésser completament neutral respecte a les materies que puguin ésser considerades com a discutibles, tinguent d'ésser l'escola respectuosa amb totes les creences, i ha de donar mostra de tolerancia i respecte, qualitats que deuen resplandir en tots els nostres actes d'home concient.

Noticiari

JOVENTUT NACIONALISTA DE CATALUNYA

Dissabte vinent, dia 7 d'Agost, a les dèu de la nit, el Dr. E Xalabarder donarà una conferencia en nom de la Joventut al Casal Catalanista del Districte III—Caçador, 4—sobre «Sanitat i Nacionalisme».

UN GENERÓS DONATIU

La benemèrita Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana obrirà un Concurs per a premiar el millor manual de Geografía de Catalunya, ja que tal és el desig del català resident a Buenos Aires, En Antoni de P. Aleu, que ha fet per aquest objecte un generós donatiu de 500 pessetes.

CONCURS PER A LA PUBLICACIÓ D'UN COMPENDI D'HISTORIA DE CATALUNYA DE SEGÓN GRAU

L'«Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana», ha publicat el següent cartell:

En el Concurs per a la publicació d'un Compendi d'Historia de Catalunya de caràcter elemental convocat per l'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA, el Jurat en son veredicte de 8 de maig d'enguany declarà que no podia concedir-se'l *Premi* i sols mencionar honoríficament un dels treballs presentats. Al mateix temps aconsellà a l'esmentada Associació que's convoqués un nou Concurs per a premiar el millor «COMPENDI D'HISTORIA DE CATALUNYA» *per alumnes de segón grau*, del qual podria després facilment derivar-se el del primer grau, o sia'l més elemental.

I l'Associació, atenent el consell del Jurat, ha resolt obrir un nou Concurs per al compendi de segón grau, convidant a que hi prenguin part tots els nostres historiaires sota les següents bases:

1.ª Els Compendis d'HISTORIA DE CATALUNYA que's presentin a Concurs, deuràn correspondre en extensió a la d'un llibret imprès de format d'uns 8×14 centímetres i d'unes dues centes cinquanta planes aproximadament, d'estampació ben clara.

2.ª Deuràn ésser redactats en llengua catalana i compendre els fets històrics de la nostra terra des de sos primers temps fins a la reinstauració dels Jocs Florals, posant atenció especial en el període en què Catalunya era mestressa de les seves accions i en els fets culminants que més han influit en sos destins.

3.ª Si bé és d'esperar que en els Compendis que's presentin hi halenarà un franc esperit d'amor a Catalunya, dèu evitar-se, no obstant, que's basi sobre llegendes que les investigacions històriques modernes ja han desvanescut o reduit documentalment a justes proporcions.

4.ª La forma d'exposició dels fets dèu ésser la narrativa, estant repartit el text en lliçons de llargada prudencial, contenint a la fi de cada lliçó un Qüestionari-Resum de la mateixa. Convé que l'istil i'l llenguatge síen clars i apropiats a un Compendi de segón grau per a les Escoles.

5.ª S'admeteràn els originals per al Concurs (que es recomana síen fets amb lletra ben clara, i encara millor escrits a màquina) fins el dia 31 de gener de 1916, a les vuit del vespre, en les oficines d'aquesta Associació, Canuda, 14, principal (domicili de l'Unió Catalanista), acompanyats d'un plec clòs contenint a dins el nom de l'autor i a fòra el lema del treball presentat.

6.ª Se concedirà un Premi únic de cinc centes pessetes a l'autor del Compendi escollit pel Jurat. No-res-menys aquest podrà otorgar alguna distinció honorífica als qui consideri mereixedors d'ella.

7.ª L'obra literaria passarà a ésser propietat exclusiva de l'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA, la qual podrà publicar-la lliurement en la forma i oportunitat que

cregui més convenients, però sense omitir el nom de l'autor ni poder fer en el text altres modificacions que les indicades pel mateix Jurat del Concurs al sotscriure el veredicte.

8.ª Formaràn el Jurat Qualificador dels treballs presentats a Concurs:
En Antoni Rubió i Lluch, *President*.
En Josep M.ª Roca, per l'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA, *Vice-President*.
En Daniel Girona i Llagostera, de l'Unió Catalanista.
En Francesc Puig i Alfonso, de la Lliga Regionalista.
En Jaume Massó i Torrents, de la Biblioteca de Catalunya.
En Ernest Moliné i Brasés, de l'Ateneu Barcelonès,
En Joaquim Miret i Sans, de l'Institut d'Estudis Catalans.
En Josep Franquesa i Gomis, Mestre en Gai Saber.
En Ferràn Valls i Taberner, dels Estudis Universitaris Catalans.
En Llorenç Jou i Olió, Mestre Públic de Barcelona.
En Francisco Flos i Calcat, Mestre d'Ensenyança Catalana, *Secretari*.

9.ª En cas de renuncia o impossibilitat d'un o més individus del Jurat, aquest mateix designarà als que'ls hagin de substituir entre les personalitats que més s'hagin significat pels seus estudis històrics.

10.ª El veredicte del Jurat se farà públic dintre la primera quinzena del mes d'abril de 1916, i l'obertura del plec acompanyador del treball premiat, així com l'entrega del Premi, se verificaràn en la Repartició dels Premis corresponents al QUART CONCURS D'HISTORIA DE CATALUNYA, la data i lloc del qual s'avisaràn oportunament. Els plecs corresponents als treballs no premiats es cremaràn en dit acte públic, si no's reb abans ordre en contra de llurs autors respectius; i aquests podràn recobrar llurs manuscrits després de la festa de Repartiment de Premis, mitjançant l'obertura dels plecs corresponents en presencia del Jurat Qualificador.

L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA excita a tots els qui se sentin disposats a lluitar en aquest Concurs a que ho facin per amor a Catalunya.

El premi ofert, certament, és modest i desproporcionat al meritíssim esforç que l'empresa requereix; però els recursos de la PROTECTORA són actualment migrats, essent precís, per a donar la deguda amplitut a la nostra patriòtica empresa, que tots els bons catalans, àdhuc les dames, se resolguin a cooperar en ella figurant en ses llistes de socis.

Treballeu, doncs, inspirats en el noble desig de cooperar a la restauració espiritual de la Personalitat Catalana.

Barcelona, juny de 1915

Per l'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA:

El President,
Manel Folguera i Durán

El Secretari,
Frederic Culí i Verdaguer

RENAIXEMENT REVISTA DE LA JOVENTUT NACIONALISTA DE CATALUNYA

Redacció i Administració: Carrer de la Canuda, núm. 14, principal

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: 2 ptes. trimestre. - Estranger: 12 ptes. any.

HORES D'OFICINA: 11 a 1 matí, 5 a 8 tarda, i 9 a 11 nit.

Número solt: 15 cèntims

Impremta CATALONIA. — Passatge Pont de la Parra, 6. — Telèfon 1748.